

30 anys del Programa de Prevenció i Control de la Tuberculosi de Barcelona

Es registren menys casos però de major complexitat

LA TUBERCULOSI PRESENTA LES TAXES MÉS BAIXES DE LA HISTÒRIA A BARCELONA

22 març 2017.-

Durant el 2016 es van detectar a Barcelona 280 casos de tuberculosi (TB) entre els residents a la ciutat, representant una incidència de 16,5 casos per 100.000 habitants, de forma que el nombre de casos no ha deixat de caure els darrers anys, i es situa en el nivell més baix mai assolit.

En el marc del Programa de Prevenció i Control de la Tuberculosi de Barcelona i durant els seus 30 anys de funcionament, s'ha aconseguit una molt bona coordinació entre tots els implicats en el control de la malaltia, i ja des de fa 10 anys els casos i els seus contactes són seguits per les 5 unitats clíniques de tuberculosi (Hospitals de Vall Hebron, Clínic, St Pau, Mar i Unitat de TB de Drassanes). L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) també fa un seguiment acurat dels casos i dels contactes mitjançant infermeres de salut pública, i desplega estratègies de cooperació sanitària així com una xarxa d'agents comunitaris de salut per ser molt més a prop dels pacients o persones que poden contraure la infecció.

Al llarg del període que porta desplegat el Programa, la TB ha reduït considerablement la seva incidència en la població de la ciutat, passant de taxes pròximes als 70 casos per 100.000 habitants als anys 1992-1993 cap a les actuals, que estan per sota dels 20 casos/100.000. A més, i segons un estudi recent, el percentatge de tractaments finalitzats de forma correcta entre població immigrada que ha patit la malaltia ha millorat, passant del 70% al 1999 fins al 87,5% el 2013, percentatge similar al de la població autòctona.

Al capdavant del programa, que desplega l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), hi ha els doctors Joan Caylà i Àngels Orcau, que expliquen que la nova situació té un efecte sobre el que cal estar previnguts: **“En un context de baixa incidència de TB, la probabilitat de retard diagnòstic augmenta, i per tant el risc de més contagis, en particular perquè el món sanitari deixa de pensar en la malaltia en el seu dia a dia”**. Els experts assenyalen que actualment els casos tenen major complexitat, i criden l'atenció sobre l'elevat retard diagnòstic que encara existeix amb la malaltia.

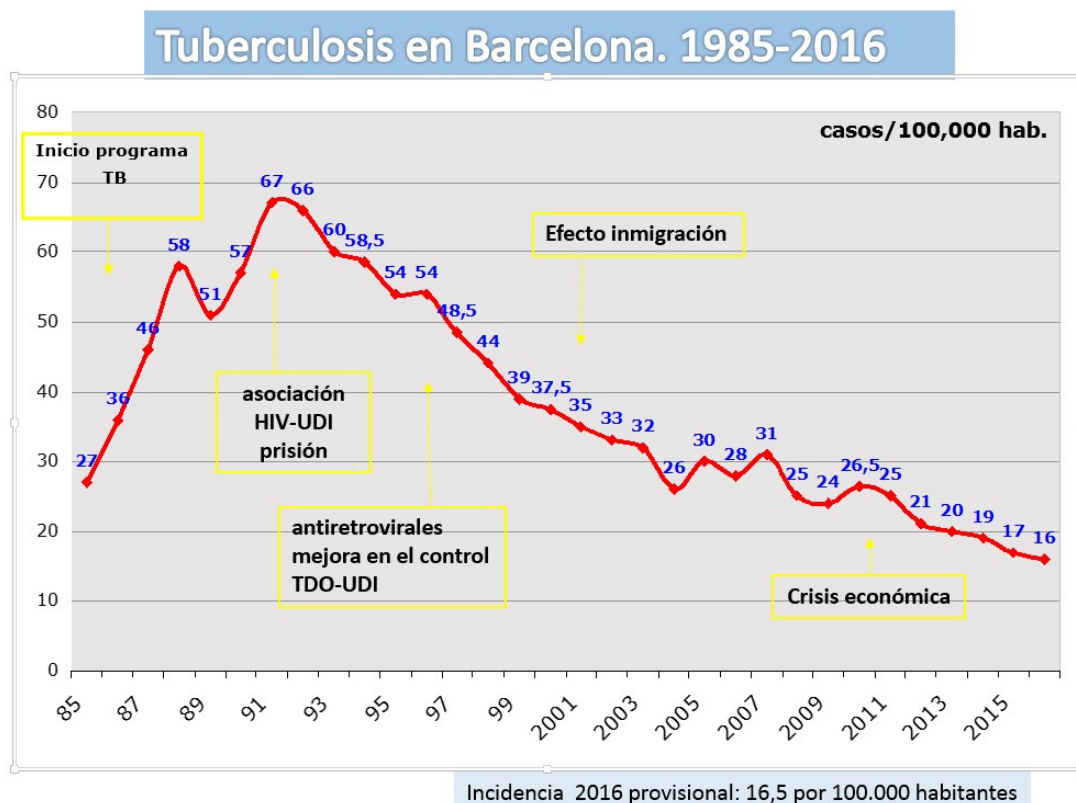
Malgrat la bona evolució, convé ressenyar que en el conjunt del planeta, la TB ha suposat 10,4 milions de casos nous en el 2015, dels quals un 56% van ser homes i un 43% dones. Les persones que viuen amb VIH representen l'11% dels nous casos que es declaren al món.

A Barcelona, algunes àrees per damunt de la mitjana

En TB és molt rellevant saber en quines àrees es donen més casos, ja que aquests estan distribuïts de manera desigual en el nostre entorn, i al mateix temps aquesta patologia es considera com un bon marcador de pobresa o desigualtats. De fet, es considera que viure en un o altre districte –en una gran ciutat d'Europa, per exemple– condiciona les possibilitats d'acabar tenint una TB. D'aquesta manera, en els barris amb menor nivell socioeconòmic i més presència de població immigrada, la taxa de casos ha estat per damunt de la mitjana de ciutat. Això passa al Raval sud especialment, i en general al districte de Ciutat Vella, i en part a Sants-Montjuïc i Sant Martí.

Els experts criden l'atenció sobre el fet que cada cas de malaltia activa comporta que hi ha, almenys, una altra persona que és portadora del bacil tuberculós i que haurà de rebre tractament, per bé que no ha desenvolupat la dolència.

Evolució de la taxa de tuberculosi a Barcelona, 1985 - 2016

Reunió amb presència internacional

El 22 de març de 2017 es celebra a Barcelona la jornada de commemoració del dia mundial de la TB, centrada en el debat científic i sota el lema internacional “**Unite to end TB**” (Units per acabar amb la TB). L’acte es convoca al Palau Macaya de Barcelona i servirà per presentar noves tesis doctorals, revisar estratègies i innovacions en el diagnòstic, seguiment i prevenció de la TB, i comptarà amb la conferència del professor nord-americà Richard E. Chaisson, de la Johns Hopkins University (Baltimore), referent internacional en aquesta malaltia infecciosa.

Aquesta trobada ha de servir per a revisar les estratègies contra la malaltia, però també per a actualitzar els principis del 'model Barcelona' d'abordatge de la TB en els seus 30 anys de vida. Es tracta d'un model cooperatiu, i que ha fet que les taxes de TB tinguin una molt bona evolució al llarg del temps.

El dia mundial de la TB es commemora a tot el món el 24 de març, per ser la data en què es va descobrir el bacil de Koch.

Tuberculosi a les grans ciutats

La majoria de casos de TB als països d'Europa es concentren en les grans ciutats. S'ha detectat una relació inversa entre la taxa de TB en les ciutats més poblades i les taxes registrades en els estats europeus. Es calcula que, de promig, la taxa a les grans ciutats (més de 500.000 habitants) és el doble de la taxa d'incidència nacional als diferents països del continent.

Grans nuclis europeus com ara el mateix Londres es troben en taxes força superiors a la de Barcelona. A Bucarest es registren prop de 81 casos per 100.000 habitants i a Sòfia 31,9.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) està cridant l'atenció any rere any sobre les diferents formes de TB resistent a fàrmacs, fenomen derivat d'un compliment poc acurat dels tractaments o una estratègia terapèutica no adequada. També està desplegant a tot el planeta l'estratègia *End TB*, amb l'objectiu d'assolir un declivi de la incidència de la malaltia d'almenys el 50% de cara al 2025. La TB suposa més d'1,5 milions de morts/any a tot el planeta, això sense comptar les moltes que no es poden registrar. Es considera l'Europa de l'Est, Xina i continent asiàtic com les àrees amb major incidència de casos.

Agència de Salut Pública de Barcelona: www.aspb.cat (Informe anual sobre la TB del 2016)
<http://www.aspb.cat/arees/epidemiologia/programa-de-prevencio-i-control-de-la-tuberculosis/>

Unitat d'Investigació en Tuberculosi de Barcelona UITB: www.uitb.cat